

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 2Tos/83/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3123010188
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 06. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marián Dunčko
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2023:3123010188.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mariána Dunčka a sudcov JUDr. Jozefa Janíka a Mgr. Jána Odnogu na neverejnom zasadnutí konanom dňa 07. júna 2023 prejednal sťažnosť prokurátorky Okresnej prokuratúry Trenčín v trestnej veci odsúdeného A. B., nar. XX.XX.XXXX, pobytom C. D. XX. E. F., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v ÚVTOS Dubnica nad Váhom, ktorú podala proti uzneseniu Okresného súdu Trenčín sp. zn. 6PP/6/2023 zo dňa 29.03.2023 a takto jednomyselne

rozhodol:

Podľa § 194 ods. 1 písm. a) Tr. por. zrušuje sa napadnuté uznesenie v celom rozsahu a podľa § 66 ods. 1 písm. a), ods. 2 Tr. zák. sa návrh odsúdeného A. B. o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody uloženého mu trestným rozkazom Okresného súdu Levice sp. zn. 3T/98/2020 zo dňa 16.10.2020, trestným rozkazom Okresného súdu Levice sp. zn. 3T/68/2021 zo dňa 11.06.2021 a trestným rozkazom Okresného súdu Levice sp. zn. 3T/96/2021 zo dňa 09.12.2021 zamieta.

odôvodnenie:

Trestným rozkazom Okresného súdu Levice sp. zn. 3T/98/2020 zo dňa 16.10.2020, právoplatným dňa 28.06.2021, v spojení s uznesením Okresného súdu Levice sp. zn. 3T/98/2020 zo dňa 28.06.2021 bol A. B. odsúdený pre prečin ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 3 Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 24 mesiacov so zaradením do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Ďalším trestným rozkazom Okresného súdu Levice sp. zn. 3T/68/2021 zo dňa 11.06.2021, právoplatným dňa 11.06.2021, bol A. B. odsúdený pre prečin marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 4 mesiace so zaradením do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Ďalším trestným rozkazom Okresného súdu Levice sp. zn. 3T/96/2021 zo dňa 09.12.2021, právoplatným dňa 09.12.2021, v spojení s uznesením Okresného súdu Levice sp. zn. 3T/96/2021 zo dňa 30.05.2022 bol A. B. odsúdený pre prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 2 Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 15 mesiacov so zaradením do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Uznesením Okresného súdu Trenčín sp. zn. 6PP/6/2023 zo dňa 29.03.2023 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) bol odsúdený A. B. podľa § 415 ods. 1 Tr. por. a § 66 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. podmienenčne prepustený z výkonu vyššie uvedených trestov odňatia slobody. Podľa § 68 ods. 1 Tr. zák. mu bola určená skúšobná doba v trvaní 18 mesiacov.

Toto uznesenie nenadobudlo právoplatnosť, pretože proti nemu podala v zákonnej lehote prokurátorka sťažnosť, zahlásia ju do zápisnice o verejnom zasadnutí ihneď po jeho vyhlásení.

V písomných dôvodoch sťažnosti uviedla, že u odsúdeného nie je splnená materiálna podmienka podmieneného prepustenia. Podľa názoru prokurátorky resocializačná prognóza odsúdeného

nevykazuje splnenie podmienok k jeho podmiennečnému prepusteniu, odsúdený vo výkone trestu odňatia slobody vykazoval viaceré porušenia interných predpisov, jeho postoj k trestnej činnosti je čiastočne kritický, čo nakoniec podporuje aj hodnotenie riaditeľa ústavu na výkon trestu, podľa ktorého odsúdený iba čiastočne preukazuje splnenie podmienok k podmiennečnému prepusteniu a jeho podmiennečné prepustenie nebolo ani odporúčané. Ďalej uviedla, že z odpisu registra trestov odsúdeného vyplýva, že sa dopustil trestnej činnosti majetkovo-násilného charakteru len v blízkej minulosti, a to opakovane. Z tohto dôvodu súd prvého stupňa nedostatočne vyhodnotil rizikové faktory recidívy u odsúdeného, ktoré mal „minimalizovať“ uložením primeraných povinností a obmedzení v rámci uloženia probačného dohľadu nad jeho správaním v skúšobnej dobe podmiennečného prepustenia. Je teda vysoko pravdepodobné, že samotná skúšobná doba podmiennečného prepustenia, bez uloženia ďalších obmedzení, príp. povinností, nebude postačovať k záruke vedenia riadneho života odsúdeného po jeho prepustení na slobodu. Navrhla preto, aby krajský súd napadnuté uznesenie zrušil a uložil súdu prvého stupňa, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

Krajský súd v Trenčíne, ako súd nadriadený súdu prvého stupňa, primárne zistiac, že podaná sťažnosť je prípustná (§ 185 Tr. por.), bola podaná oprávnenou osobou (§ 186 Tr. por.) a v zákonom stanovenej lehote (§ 187 Tr. por.), na neverejnom zasadnutí podľa § 192 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľka podala sťažnosť, ako aj konanie, ktoré im predchádzalo, a takto dospel k záveru, že sťažnosť prokurátorky je dôvodná, keď súd prvého stupňa sa nevyšporiadal so všetkými skutočnosťami dôležitými pre svoje rozhodnutie.

Krajský súd v prvom rade konštatuje, že súd prvého stupňa správne procesne postupoval, keď o návrhu odsúdeného o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody rozhodoval na verejnom zasadnutí. Odsúdený tu mal možnosť vyjadriť sa pred súdom prvého stupňa k priebehu svojho výkonu trestu odňatia slobody, ako aj k dôvodom, pre ktoré navrhoval svoje podmiennečné prepustenie.

K splneniu zákonných podmienok pre podmiennečné prepustenie podľa § 66 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. krajský súd ďalej uvádza, že splnenie formálnej podmienky z pohľadu dĺžky doteraz vykonaných trestov odňatia slobody bolo preukázané. Odsúdený už vykonal viac ako 1/2 z výmery postupne uložených trestov odňatia slobody – § 66 ods. 3 Tr. zák. (ďalej aj „trest odňatia slobody“).

Krajský súd sa ale nestotožnil s ďalšími závermi súdu prvého stupňa, že u odsúdeného sú splnené aj obidve materiálne podmienky spočívajúce v polepšení sa a očakávaní vedenia riadneho života na slobode.

Krajský súd považuje v prvom rade za potrebné zdôrazniť, že o výmere trestu, teda aj o dĺžke pôsobenia výchovného účinku tohto trestu na odsúdeného primárne rozhoduje súd, ktorý vydal právoplatný odsudzujúci rozsudok. Na druhej strane ale zákonodarca ustanovil možnosť predčasného podmiennečného prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody. Z právnej úpravy tohto inštitútu nepochybne vyplýva, že zákonodarca prezumuje možnosť nápravy páchatel'ov trestných činov v rámci výkonu trestu odňatia slobody do takej miery, že i kratším výkonom tohto trestu, než ho uložil súd v odsudzujúcom rozsudku, je možné pri správnom výchovnom pôsobení a pri nadväzujúcom plnení povinností odsúdeného a jeho správaním preukazujúcim polepšenie dosiahnuť výchovný účel trestu, teda nápravu páchatel'a trestného činu, aby sa do budúca už nedopúšťal trestnej činnosti aj pri jeho pobyte na slobode. Zákonodarca však neurčil povinnosť súdu podmiennečne prepustiť každého odsúdeného (Podľa § 66 ods. 1 Tr. zák. súd môže odsúdeného podmiennečne prepustiť...), ale ponecháva na úvahu súdu na základe dôkazov posúdiť, či výchovný účel trestu odňatia slobody aj kratšieho trvania zapôsobil na toho ktorého odsúdeného v takom rozsahu, že z hľadiska zabezpečenia ochrany spoločnosti nie je potrebné, aby vykonal celý uložený trest odňatia slobody.

K otázke posudzovania preukázania polepšenia krajský súd považuje za potrebné poukázať na to, že polepšenie je vývojový proces vnútornej premeny páchatel'ovej osobnosti, ktorý sa, pravda, navonok prejavuje iba v jeho správaní. Pri rozhodovaní o podmiennečnom prepustení treba práve rozlišovať, kedy je správanie a plnenie povinností vo výkone trestu iba prejavom vonkajšej adaptácie odsúdeného v prostredí ústavu a kedy ide o známky skutočných zmien osobnosti odsúdeného, ktoré oprávňujú predpokladať, že aj v budúcnosti bude viesť riadny život. Preto správanie odsúdeného vo výkone trestu a plnenie povinností sú síce neopomenuteľnými, ale nie však jedinými hľadiskami, z ktorých možno usudzovať na jeho polepšenie.

V hodnotení ústavu na výkon trestu sa uvádza, že odsúdený je čiastočne kritický k spáchanej trestnej činnosti, keď síce spáchanie skutku priznáva, avšak externalizuje ho na okolnosti, čo je zrejmé z pedagogickej dokumentácie. Krajský súd k tomuto uvádza, že takýto „jeho postoj“ nemôže byť prejavom polepšenia, keď si svoje negatívne konanie a jeho dôsledky po vykonaní prevažnej časti trestu odňatia slobody dostatočne neuvedomuje (nepripúšťa).

Zároveň krajský súd dodáva, že iba osoby podieľajúce sa na prevýchove odsúdeného počas výkonu trestu odňatia slobody môžu podať objektívny obraz o stupni nápravy, pričom krajský súd nezistil skutočnosti, ktoré by takéto konštatovanie uvedené v hodnotení ústavu na výkon trestu akokoľvek spochybňovali.

Taktiež doterajší výkon trestu odňatia slobody u odsúdeného možno hodnotiť len ako „priemerný“, nesvedčiaci o jeho polepšení. Aby mohol byť takýto záver opačný, musel by totiž „pred súdom stáť iný človek, s iným hodnotením“. V hodnotení ústavu na výkon trestu sa totiž konštatuje, že odsúdený sa porušenia interných noriem dopustil viackrát, a to vo viacerých ústavoch na výkon trestu. Konkrétne počas umiestnenia v ÚVV a ÚVTOS Nitra (od 04.12.2020 do 19.01.2021) stratil preukaz odsúdeného a naopak počas umiestnenia v ÚVTOS Dubnica nad Váhom spal v nepovolenom čase na neustlanom lôžku (dňa 13.04.2021), nebol ustrojený v súlade s ústavným poriadkom (dňa 15.03.2022) a dopustil sa fyzického konfliktu s iným odsúdeným (dňa 10.08.2022).

S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti je možné jeho správanie a dodržiavanie ústavného poriadku hodnotiť skôr ako kolísavé. Rovnako kolísavo je možné zhodnotiť jeho pracovnú disciplínu, keď spočiatku podával pracovné výkony na slabšej úrovni.

Krajský súd napokon uvádza, že vzhľadom na dĺžku doteraz vykonaného trestu odňatia slobody nemožno pre vyslovenie záveru o polepšení sa považovať za dostatočnú ani tú skutočnosť, že odsúdenému pri neuložení žiadneho disciplinárneho trestu (keď jeden mu uložený disciplinárny trest za napadnutie iného odsúdeného zo dňa 10.08.2022 bol zahladený) bola uložená doposiaľ „len“ jedna disciplinárna odmena.

Krajský súd uvádza, že v rámci výkonu trestu odňatia slobody sa zaobchádzaním rozumie súhrn takých aktivít, ktorých účelom je diferencovaným spôsobom zabezpečiť výkon práv a povinností podľa Zák. č. 475/2005 Z.z. o výkone trestu odňatia slobody, podporovať a rozvíjať zmysel pre zodpovednosť, dodržiavanie zákonov a spoločenských noriem, pozitívne osobnostné vlastnosti, úctu k iným, sebaúctu a pozitívny vzťah k rodine. Na splnenie takéhoto účelu sa na odsúdeného vypracúva program zaobchádzania, ktorý ustanovuje cieľavedomé, komplexné a štruktúrované pôsobenie na odsúdeného podľa jeho osobnostných vlastností, odborných vedomostí a stupňa vzdelania v súlade s účelom výkonu trestu.

Prijatie a pozitívny vzťah odsúdeného k programu zaobchádzania je základným predpokladom účinnosti trestu. Avšak v prípade odsúdeného A. B. je potrebné konštatovať, že podľa hodnotenia ústavu na výkon trestu ciele programu zaobchádzania plní v 2 oblastiach čiastočne a v 1 oblasti neplní vôbec. V časti edukácia plní ciele programu zaobchádzania čiastočne z dôvodu opakovaného porušenia interných predpisov a čiastočne kritického postoja k páchanej trestnej činnosti. V bode „aktivity vo voľnom čase“ plní ciele programu zaobchádzania čiastočne z dôvodu nezájmu požičiavania si kníh z ústavnej knižnice. Bod „vzťahy s vonkajším prostredím“ cieľov programu zaobchádzania neplní vôbec z dôvodu absencie kontaktu s blízkymi osobami (odsúdený neudržiava z výkonu trestu žiadny kontakt).

Podľa názoru krajského súdu je preto možné uzavrieť, že odsúdený v podmienkach výkonu trestu odňatia slobody dostatočne nepreukázal schopnosť viesť riadny život.

Na úplný záver k nesplneniu prvej materiálnej podmienky krajský súd uvádza, že ak súd nezistí „polepšenie sa“ odsúdeného, veľmi ťažko môže potom dospieť k záveru, že by po podmiennečnom prepustení na slobode už viedol riadny život (druhá materiálna podmienka).

Krajský súd ďalej v prípade druhej materiálnej podmienky pripomína, že zmysel podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nie je v tom, aby za dobré správanie alebo za dobrú prácu

vo výkone trestu odňatia slobody bol páchatel' automaticky prepustený po odpykaní stanovenej doby na slobodu, bez zreteľa na to, aká je prognóza jeho ďalšieho správania. Podmienečné prepustenie je na mieste len v tom prípade, ak vzhľadom ku všetkým okolnostiam, ktoré môžu mať v tomto smere význam, je odôvodnený predpoklad, že odsúdený povedie aj na slobode riadny život a že tu nie je pre spoločnosť príliš veľké riziko recidívy. Takou okolnosťou, ktorá má pri rozhodovaní o podmienečnom prepustení význam, je aj predchádzajúci spôsob života odsúdeného vrátane jeho trestnej minulosti. Posúdenie otázky prípadnej recidívy je svojím spôsobom vždy len predpokladom vysloveným s väčšou či menšou mierou pravdepodobnosti, pričom súd je vždy odkázaný na objektívne okolnosti, medzi ktoré je nutné považovať i doterajšie sklony odsúdeného k páchaniu trestnej činnosti, vrátane jej početnosti.

Krajský súd považuje nápravu odsúdeného A. B. za podstatne sťaženú. Takýto záver vyplynul pre krajský súd jednak z vyhodnotenia osoby odsúdeného, ako aj z povahy spáchaných trestných činov, pre ktoré sa nachádza vo výkone trestu odňatia slobody.

Krajský súd v tomto smere konštatuje, že odsúdený bol doposiaľ 5-krát súdne trestaný (4T/114/2018, 4T/123/2019, 3T/98/2020, 3T/68/2021 a 3T/96/2021), pričom v prípade dvoch takýchto odsúdení došlo k ukladaniu súhrnných trestov (z hľadiska zásad ukladania trestov bol tak odsúdený v podstate „len“ 3-krát, keďže súhrnný trest nastupuje v prípade, ak veci mali byť prejednané v jednom spoločnom konaní).

I keď je síce pravdou, že odsúdený aktuálne vykonáva až 3 právoplatne uložené tresty odňatia slobody a pred nástupom na ich výkon nebol vo výkone trestu odňatia slobody (vo výkone trestu je po prvýkrát), resp. všetky skutky (trestný činy) spáchal ešte pred nástupom na výkon trestu odňatia slobody, avšak vo veci 4T/114/2018 mu bol uložený podmienečný trest odňatia slobody s probačným dohľadom (skúšobná doba začala plynúť dňa 07.11.2018 a mala uplynúť dňa 07.05.2020) a napriek tomu sa následne dňa 29.11.2018 dopustil dokonca tej istej úmyselnej trestnej činnosti, pre ktorú bol odsúdený vo veci 4T/123/2019, resp. dňa 01.05.2019 sa dopustil aj inej úmyselnej trestnej činnosti, pre ktorú bol následne odsúdený vo veci 3T/98/2020, teda ani hrozba výkonu trestu odňatia slobody (aj uložený probačný dohľad) nevedli u neho k vedeniu riadneho života na slobode, a to už bez páchania trestnej činnosti. Aj preto je možné dospieť k záveru, že účel trestu u odsúdeného A. B. zjavne plní len nepodmienečný trest odňatia slobody. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti je preto možné odsúdeného charakterizovať ako osobu s výrazným sklonom k páchaniu trestných činov, s na to nadväzujúcim záverom o existencii príliš vysokého rizika jeho recidívy.

Aj preto sa krajský súd stotožnil so záverom uvedeným v hodnotení ústavu na výkon trestu, že u odsúdeného je resocializačná prognóza menej priaznivá. Predchádzajúci spôsob života odsúdeného a priebeh doterajšieho výkonu trestu odňatia slobody preto podľa názoru krajského súdu nedávajú dostatočnú záruku, že jeho protiprávne konanie sa už nebude opakovať.

Účelom trestu je okrem iného i ochrana spoločnosti pred páchatel'om trestnej činnosti a trest má odrádzať aj ostatných členov spoločnosti od páchania trestných činov. Je v záujme dovŕšenia nápravy odsúdeného a splnenia účelu všetkých postupne nariadených trestov odňatia slobody, aby ich odsúdený ďalej vykonával tak, ako to navrhol aj riaditeľ ústavu na výkon trestu.

Z takto rozvedených dôvodov preto rozhodol krajský súd tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia, keď odsúdený nespĺňal dve z troch zákonných podmienok na podmienečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody.

Poučenie:

- 1) Proti tomuto uzneseniu zákon nepripúšťa žiadny ďalší riadny opravný prostriedok.
- 2) Podľa § 415 ods. 1 veta druhá Tr. por. ak bol návrh odsúdeného o podmienečné prepustenie zamietnutý, môže ho odsúdený opakovať až po uplynutí jedného roka od zamietnutia.